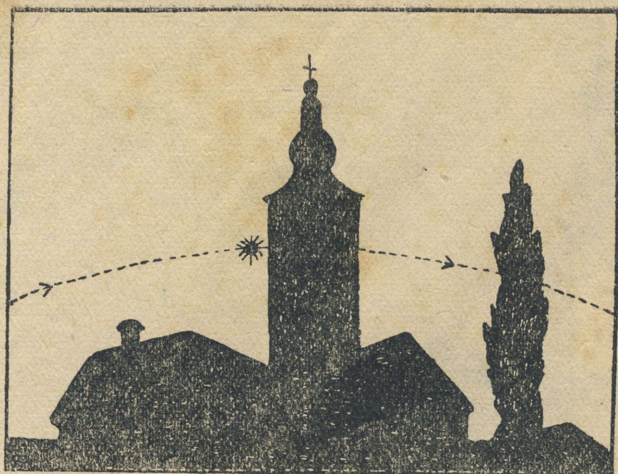
POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU CIJENA 3 DIN.



OBITELJ

BR. 36 U ZAGREBU 3 RUJNA 1933



SL. 1. PROMATRANJE ZVIJEZDE STAJAČICE, DOK PROLAZI IZA TORNJA CRKVE

TAČNO VRIJEME

Napisao Nikola Severinski

Tačno vrijeme kulturna je potreba svakome, pojedincu i obitelji. Tko stanuje po velikim gradovima, imat će velik broj javnih satova, po kojima može dnevno poravnati i svoju džepnu uru. Satovi na tornjevima tome nisu prikladni, jer duva li vjetar u smjeru kazala, goni i ubrzava ih, duva li protivnim smjerom, zaustavlja ih.

Najmjerodavniji je sat svakako na željezničkim postajama. Ovi su satovi povjerljivi i tačni. U koliko li danas već tolike obitelji imadu radiotelefonske aparate, začuju i po njima tačno vrijeme.

Ali ima i takvih, koje zvanje sili, da žive u nedoglednim, osamljenim mjestima, koji ne mogu dnevno polaziti k željezničkoj stanici, ni ne mogu steći tačno vrijeme radiotelefonskim putem. Ali ako imadu jednom tačno vrijeme, mogu kontrolirati dugi niz vremena: treba samo držati na umu, da svaka zvijezda stajačica stoji svake noći 3 minute 56 sekunda*) ranije na istome onome mjestu, gdje je bila u prethodnoj noći, pošto se cio nebeski svod za 23 sata 6 min. 4 sek. jedamput zaokrene.

Gledamo li stoga svake noći s istog mjesta, kako jedna zvijezda stajačica nestaje iza zida jedne udaljenije zgrade (sl. 1.), imat ćemo tačno vrijeme dugi niz vremena. Ako li je naša zvijezda noćas iščezla iza tog zida recimo u 9 sati 31 min. 58 sek., nestat će sutra u 9 sati 28 min. 2 sek., a prekosutra u 9 sati 24 min. 6 sek. itd.

Udaljimo li se od tog zida 200 do 300 metara promatrajući nestajanje te zvijezde dalekozorom slabog povećanja, ustanovit ćemo vrijeme još tačnije, jer će iščezavanje biti upravo trenutačno.

*

Dalnji nedostatak zbog netačnog vremena leži obično na satu samome. Čuo sam već često žalbu: ako se džepni sat kupuje, neizmjerno je tačan, ali prvi, pa i najmanji popravak i eto sat već brza ili zaostane. Urar je zato ipak savjesno popravio sat. Mi od njega obično tražimo, da svoj posao što brže obavlja dok se nakon svakog popravka ura mora i nanovo regulirati dugodnevnim uspoređivanjem sa tačnom jednom urom, da se vidi, kako sada iza popravka ide. Svaka ura imade iznad svojih kotača i regulator, koji će svatko (prema slici 2.) poznati. Ako kazalo tog regulatora pomičemo opreznom pažljivošću za jedan milimetar na lijevo ili na desno, pa zatim kroz deset dana pratimo, kako sat sada ide, moći ćemo ga postepeno regulirati do najveće moguće tačnosti. Za orijentaciju pri reguliranju sata urezana je u svakom regulatoru francuska oznaka A = avance (t. j. ubrzavanje) i R = retard (t. j. zaustavljanje) ili engleska oznaka F = faster (t. j. brže i S = slower (t. j. polaganije).

Kod ure njihalice ovisno je brzanje ili zaustavljanje o duljini njihala. Sat sa dugačkim njihalom ide polaganije, kratkim njihalom brže. Na svakom je njihalu kovna ploča, a ispod nje šaraf, kojim se ta ploča može dizati i spustiti, a time njihalo prikratiti ili produljiti.

*) Tačnije 3 min. 55·909 sek.

Naučna tajna

Doktora Kocha, slavnog istraživača bakterija tuberkuloze, posjeti neki znanac i nađe ga pred stolom za eksperimente među mikroskopima i raznim drugim instrumentima nagnut nad staklenom posudom, koju je držao nad plinskim plamenom. U posudi je bila neka tekućina, koju je doktor Koch, držeći drugom rukom paket, posmatrao tako pažljivo, da je poznancu mogao da pruži samo lakat na pozdrav. U toj atmosferi i u držanju istraživača kao da je vladala neka svečana napetost.

»Što kuhate?« zapita prijatelj. »Je li to nova kultura za bakterije?«

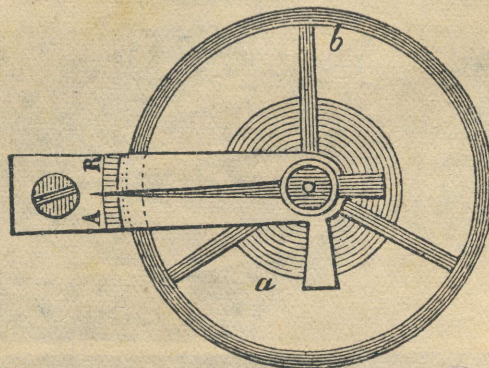
»Ne!« promrmlja doktor Koch.

»Dakle neki kemijski izum?«

»Ne!« promrmlja opet dr Koch.

»Vi napinjete moju radoznalost,« nestrpljivo će prijatelj. »Kakva je to znanstvena tajna u toj posudi i u tom paketu?«

»U posudi je voda,« odgovori dr Koch, »a u paketu imam dva para kobasica, koje ću skuhati za objed.« L.



SL. 2. REGULATOR ZA VRIJEME NA SVAKOM DŽEPNOM SATU

Naslovna slika: **Najstarije slovačko svetište NITRA**

Proslava kneza Pribine u Nitri

Napisao Ante Šimčik

Stari grad Nitra, sijelo istoimene župe u zapadnoj Slovačkoj, na granici Moravske, stolica najstarije biskupije u bivšoj Ugarskoj, proslavila je od 12. do 1. kolovoza dostojnim načinom 1100. godišnjicu osnutka prve kršćanske crkve na današnjem teritoriju Čehoslovačke republike. Tu crkvu utemeljio je u ovome gradu Nitri slovenski knez Pribina oko godina 829. do 833., a salzburški biskup Adalram posvetio ju je svetom Emeramu, bavarskom svecu.

Pribina je imao na zapadu za susjede franačko kraljevstvo i moravsku kneževinu, u kojoj su vladali potomci kneza Mojmira. Mojmirovići su pokorili sebi i današnju češku i Slovačku i tu državu prozvali Velika Morava. Radi toga su bili svagda u više ili manje neprijateljskim odnošajima prema franačkim kraljevima, pa su iz Nitre protjerali njihova prijatelja Pribinu oko g. 836. Pribina je dobio od Franaka kneževinu u Panoniji i sagradio grad Blatno na istoimenom jezeru. U Blatnu je podigao crkvu na čast Bogorodice g. 850. i dvije druge crkve i zatim čitav niz drugih crkava, od kojih ćemo spomenuti crkvu u Dulje-bima (Dudleibin) kod Optuja, Lendavi (njem. Lindoueschirichun = crkva u Lindavi), Kisegu i u Petim Crkvama (Quinquebasilice, danas Pečuh). Videći kralj Ludovik franački, kako je Pribina odan kršćanskoj vjeri, dao mu je svu tu zemlju, koju je dotada imao samo kao leno, u pravo vlasništvo.

Pribinu su kasnije ubili Mojmirovići, a naslijedio ga sin Kocel oko g. 861. Nekoliko godina kasnije moravski knez Rastislav, koji je htio da u crkvenom pogledu bude nezavisan o njemačkim biskupima, obratio se u Carigrad grčkom caru za propovjednike kršćanske vjere. K njemu su bili poslani g. 863. Konstantin i Metodije, dva obrazovana kaluđera, koji su Slovenima propovijedali riječ Božju na njihovu jeziku i stvorili slovensku crkvenu organizaciju i liturgiju, koju je kasnije potvrdio i papa. Slovenski apostoli su radi uvođenja slovenske službe Božje bili mnogo progonjeni od njemačkih biskupa, a oni su se u tom utjecali zaštiti rimskog pape.

Pojava kneza Pribine zanimljiva je osobito po tome, što je on u svoju kneževinu Nitru uveo kršćanstvo prije nego je sam primio krst od nadbiskupa Adalrama (nakon svoga izgona po Mojmirovićima). Tim djelom pokazao je neobičnu širokogrudnost i liberalnost i shvaćanje visoke kulturne misije, koju ima kršćanska vjera u državnom životu.

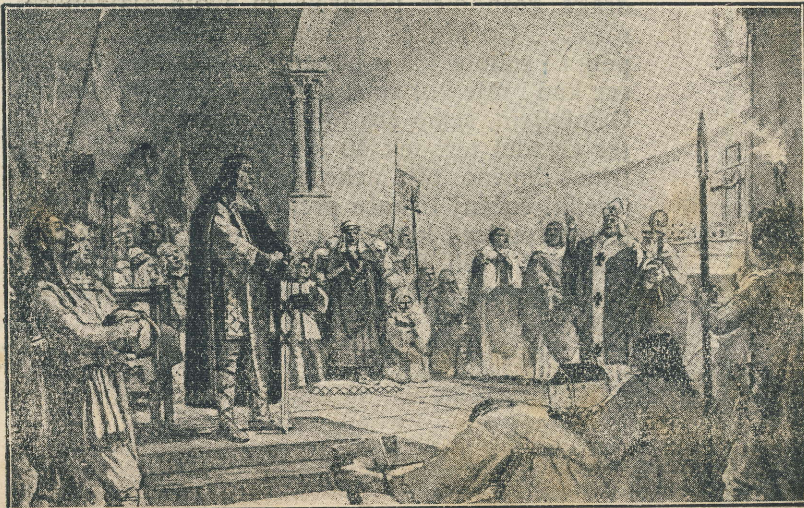
Slovenska država, koju je pod franačkom vlašću srećno osnovao Pribina, održala se do kraja 9. stoljeća uvijek u napetim odnošajima prema Velikoj Moravi. Posljednji knez blatanski bio je Braslav, koji je isprva vladao između Save i Drave i 884. podvrgao se Karlu Debelome. Kad je pomoću Braslava kralj Arnulf svladao moravskoga kneza, ili kako ga papa naziva, kralja Svetopuka, nagradio je Braslava g. 896. panonskom kneževinom sa gradom Blatnom (Szalavár). Saveznici Arnulfovi protiv Velike Morave Ugri učinili su nekoliko godina kasnije kraj i državama Svetopukovih sinova i Braslavljevoj. Time je bila prekinuta zemljišna sveza među južnim i sjevernim Slavenima, koja više nikada nije bila uspostavljena.

Pošto je u Čehoslovačkoj između države i Crkve sklopljena nagodba (»modus vivendi«), to je ovoj crkvenoj slavi dala svoj protektorat čehoslovačka vlada, od koje su došli u Nitru ministarski predsjednik Malypetr kao zastupnik predsjednika republike, pet ministara, zemaljski predsjednik Slovačke Orszagh, predsjednici parlamenta i senata i mnogi članovi obiju sabornica Narodne skupštine. Uz članove domaćega episkopata učestvovali su biskupi iz slovenskih zemalja: iz Jugoslavije nadbiskup beogradski Rafael Rodić i mostarski biskup fra Alojzije Mišić, a iz Poljske poznanjski nadbiskup kardinal Hlond i mnoštvo naroda iz bližih krajeva Slovačke i Moravske.

U nedjelju poslije službe Božje u svim crkvama stare Nitre razvila se sjajna i slikovita povorka. U povorci je bilo do 30.000 ljudi. Na sletištu izređali su se različni govornici, među njima i oba visoka gosta iz Jugoslavije.

Visoko značenje ove crkvene i kulturne slave ocijenio je predsjednik republike T. Masaryk u svojoj poslanici, koju je upravio tome zboru, rekavši, da će ove svečanosti sve misleće Čehe i Slovake potaknuti da vide značenje religije nesamo u starim vremenima nego i danas.

»Naglasimo, da je kršćanstvo u duhu svoga Osnivača u prvom redu religija djelotvorne ljubavi k bližnjemu. U dobra prijelaza i nepripravnosti u svim područjima naše crkve polagat će veću važnost na moral i tako suzbijati pretjerano strančarstvo: nitko, tko pristaje uz kršćanstvo, ne smije propovijedati mržnju.«



Slika desno:
POSVETA PRIBINOVE CRKVE U NITRI
Naslikao Max Schurmann

ŽIVOT NA KILOGRAME

U prizemlju šesterokatnice stanuje gospođica Artemida, u najgornjem, šestom katu gospođica Bebica, a ja negdje po sredini, u trećem katu. Svaki dan susretnem i jednu i drugu i sa svakom se dnevno razgovaram.

Gospođica Bebica naliči više na loptu nego na čeljade. Jadnica jedva uvuče svoju okruglu masu kroz vrata, a onda počne trčati uza stepenice. Vidim samo neko valjanje i čujem teško tapkanje cipela. Čitave stube odzvanjaju, jer ona puše kao lokomotiva orient-ekspresa. Na trećem katu je stanica, a zatim se loptasta lokomotiva uspinje dalje.

Gospođica Artemida, koja stoji u prizemlju, sitna je ko lutkica, a tanka toliko, da bi zajedno sa pet svojih sestara mogla istovremeno ući kroz glavna vrata. Da malo jače zapuše vjetar, oborio bi je na zemlju. Nema upravo ništa sličnosti s jakom grčkom boginjom Artemidom, kao što gospođica Bebica nema a ma baš ništa od bebice.

Gospođica me Bebica uvjerava, da ona lako kao ptičica preleti do šestog kata i da ona uopće ne bi ni željela niže stanovati, njoj je tako prijatno u visinama, ona je tako zanosna i puna ideala. Gospođica Artemida naprotiv voli nizine i pada u nesvijest, kad samo i pogleda visoke stepenice; ona veli, da je realan tip, da voli čvrstoću, temelje. Da je po mome, ja bih gospođicu Bebicu stavila za temelje, jer bih na njoj mogla sagraditi čitavu kulu od gospođica Artemida. A tako valjda misle i obje moje drage prijateljice, samo bi drukčije željele, pa eto drukčije i govore. Porazgovarajte se malko dulje s jednom i s drugom, pa ćete doznati pravu pozadinu stvari. Gđica Bebica hvalit će vam se, kako je ona nekad bila tanka ko štap, a kako ni sada nije baš predebela, tà od prošlog mjeseca smršavila je čitav kilogram. Ako ovako nastavi dalje, za četiri godine će imati tačno 50 kilograma, kao što ih je imala u svojoj šesnaestoj godini. Gđica Artemida hvalit će vam se naprotiv, kako se vrlo dobro osjeća i kako je od prošlog mjeseca nadebljala čak deset dekagrama. Sada je nešto oslabila zbog bolesti, ali ona je nekad težila punih 45 kilograma!... Dakle, već vam je sve jasno. Jednoj je priroda dala previše, a drugoj premalo, pa u znaku izjednačenja jedna trenira do šestog kata, a druga se drži prizemlja.

No nemojte misliti, da je to sve, što su moje drage gospođice poduzele za svoje »izjednačenje«... Gospođica Bebica posti osim srijede, petka i subote još u ponedjeljak, utorak i petak sve kad i nije korizma. U tom se slaže sa slavnim Gandhijem, samo što im nije posve jednak cilj, jer Gandhi teži tek 40 kilograma. Ona se kupa triput dnevno, pije neke gorke pilule, pravi mali i veliki čučanj i skače preko uzice, koju postavi između stolca i kreveta. Usred ljeta sjedi uz užarenu peć i veli, da joj osobito prija, kad joj niz lice cure potoci znoja, kako po Zagrebu kiša iza proloma oblaka. Svako jutro u dvorištu baca kamen s ramena, diže kugle, okreće se na preči i pravi »stoj«. Ljeti se kupa na Savi, a zimi ide na skijanje i svakih deset koraka devet puta sjedne. Kad ide nedjeljom na Sljeme, metne u ruksak nekoliko starih lonaca, tri očeve čizme i šest uvezanih knjiga. Pored toga se mjeri tripput dnevno i pronalazi, da svaki dan opada za nekoliko dekagrama. Ako vaga pokazuje obratno, sigurno je pokvarena. No poznato je, da su vage uvijek pokvarene i da uvijek krivo pokazuju: namjesto da pokažu 50 kg, one pokažu dvostruko. Uopće bi gospođica Bebica bila već davno uvenula od ljutine na tu vagu, da joj na sreću nije Bog dao onako otpornu narav i volumen. Ta blažena vaga naime znači najvažniji dio pokućstva i najvredniju stvar na svijetu, samo da je malo pristojnija pa da ne vara poštenu čeljad...

Gospođici Artemidi vaga je također — životno pitanje. No mislit ćete, da se njoj vaga nije mogla pokvariti, jer ona nije baš preteška. Ali eto vam i kod nje istog slučaja! Samo njezina vaga uvijek pokazuje manje, nego što uistinu treba, premda je inače tako osjetljiva, da pokazuje napredak kod gđice Artemide i u samim miligramima. I gospođica Artemida posjeti tripput dnevno svoju dragu vagu, a isto tako tripput dnevno posjeti svoga liječnika. Ona je inače posve zdrava, ali eto, neka posebna simpatija, ljubav, šta li... pa netom izađe iz kuće, već je kod liječnika. Je li pala kiša — k liječniku, je li zahladilo — k liječniku, je li se najela repe — k liječniku, je li slabo spavala — k liječniku... uopće: ljubav preko groba. Inače je gospođica Artemida vrlo solidna, ne vidite je ni na Savi ni na Sljemenu. Obično je kod kuće; ne radi mnogo, ali zato mnogo spava i mnogo jede. Samo je velika muka s tim jelom, jer ona skoro ništa ne smije staviti na usta, a da ne mora zatim odležati nekoliko tjedana. Ne smije jesti slano, ne smije slatko, ne smije gorko, a opet mora nešto da jede: sva sreća, da ne živi čovjek o samome kruhu! Gđica Artemida ljeti nosi zimski kaput, a zimi ne smije nitko otvarati vrata njezine sobe osim — razumije se — njezinog najslađeg liječnika. Kad je s gospođicom Bebicom, ponosi se svojom vitkom linijom, a inače joj je gđica Bebica uzor oblikâ i najveća želja.

E, šta ćemo! Svak ima svojih želja: i oni sa šestog kata i oni iz prizemlja, kao i ja, koja se slučajno nalazim negdje po sredini, na trećem katu. No razgovarajući dnevno s gospođicom Bebicom i gospođicom Artemidom tvrdo sam odlučila, da ne ću nikad imati želju, da svoj život mjerim na kilograme. Može biti svakakvih muka i nevolja, ... no u koliko se ja sjećam onoga, što sam učila u osnovnoj školi, čini mi se, da osim kilograma ima i drugih mjera! Pogotovu, kad se radi o — životu... L. L.



ZA LIJEPIH DANA SE DJECA ŠUMSKE ŠKOLE POD ODMOROM LJULJAJU NA LJULJAČKAMA

Dječja radost u šumskoj školi

uoči početka nove školske godine

Škola je već tu! Užurbanost neka osjeća se po selima i varošima. Tä nije to šala, kad se cijeli dječji »narod« pokrene i uznemiri i kuća i dvorišta i trgovine i ulice. Pored njih su u poslu i starija i mlađa njihova braća kao i svi roditelji, strine i rođaci. Knjige, bilježnice, olovke, pera, tablice i tako dalje i tako dalje — ko bi nabrojio sve te stvari, koje im muče glavu i o kojima se kroz čitave dane priča i razglaba... U prvi mah radosni mališi i ne misle, da im početkom škole svršavaju praznici i plandovanje, a i mnoge igračke da bježe u zakutak. To osjete tek kasnije, kad ih poklopi učenje i bezbrojni zadaci. Treba priznati, da je mnogo škola danas nemilosrdno s tim sitnim dušama, koje se još izgrađuju, i da ih previše opterećuje često i sa nepotrebnim mukama, te da im uskraćuje i onu radost i zabavu, koja je prikladna njihovoj dobi. Svi moderni pedagozi, koji istinski ljube djecu i s njom suosjećaju, klone se tog zla i nastoje školu udesiti tako, da potpuno odgovara dječjem temperamentu, stupnju razvoja i uopće dječjim tjelesnim i duševnim potrebama. Jednu od takvih modernih škola, koja voli prirodu, sunce i zrak i koja najveći dio školskog rada obavlja na otvorenu, vidimo na našim slikama. To je Šumska škola, koju u Zagrebu vodi dr. Mandić. L.



„NAŠA VELIKA REPA I TIKVICA"
Iz vrta učenika i učenica šumske škole



U ZIMI DJECA ŠUMSKE ŠKOLE ZA VRIJEME ODMORA VESELO GURAJU VELIKE SNJEŽNE KUGLE I NE BOJE SE HLADNOĆE

Svadbeni dar

Napisala A. Marija Müller
Prevela Zlata Cvitanić

»Naravno, da mi moramo nešto darovati,« reče Nada. »Možda bi mogao uzeti mali predujam?«

»To ne ide,« odgovori Mladen. On je već davno bio uzeo predujam, kad je Nada trebala cipele.

»Zar nam na prvoga ne će ništa ostati?« pitala je Nada naivnošću žene, koja ima beskonačno povjerenje u svoga muža i koja nikada sama ne računa.

»Ništa,« odgovori Mladen i odmah nadoda:

»Ovaj put ništa, draga moja. Ali moramo im nešto darovati. Kad se sestra udaje, moramo joj nešto darovati.«

Mladen se tražeći ogledavao po sobi.

»Kako bi bilo,« reče on plaho, »da im damo ovaj sat?«

Nada baci očajni pogled na sat. To je bio zaista jedini vrijedni predmet, koji su posjedovali, a stajao je na pisaćem stolu.

»Ne, sat, ne sat,« odvrati Nada žurno.

»Onda onaj jastuk s divana...«

Bio je vezen, i to je bio prvi dar, koji je Nada poklonila svom mužu.

Nada je ustala, uzela jastuk u ruke, okretala ga na sve strane i dugo je gledala Mladena.

Mladen je shvatio. On zagrli Nadu, poljubi je u oči i šapne:

»Ali što da im darujemo?«

»Mladene,« uzdahne Nada, »mi smo pravi bijednici. Ali ipak moramo nešto darovati.«

»Darujmo im crvenu vazu.«

Nada raskolači oči:

»Koju vazu?«

»Onu... od tete Ane. Onu, koju je ona nama poslala za vjenčanje.«

»Ali ta je stigla polupana!«

Mladen otvori ormar i položi oprezno na stol brušenu crvenu vazu, kojoj je gornji dio bio polupan. Zatim izmota iz malog svežnjića razlupani gornji dio i položi ga na vazu.

»Da je cijela, vrijedila bi mnogo novaca.«

»Šteta, da je razlupana.«

Brušeno staklo svijetlilo je kao krv i suze.

»Slušaj, Nado, mi ćemo spakovati vazu i napisati ljubezno pismo, a oni će misliti, da se nesreća desila na putu.«

»Žalostit će se kad vide, da se dragocjeni poklon razlupao.«

»Kao što je i nama bilo žao. Ali u prvim mjesecima lako se podnosi takova žalost.«

»Zgodno,« reče Nada za čas, »mi ćemo im poslati ovu vazu, a kad jednom budemo imali novaca, kupit ćemo im drugu.«

*

Prije nego je Nick otvorio sandučić, na kojemu je velikim slovima pisalo: »Pazi, staklo!« otvori pismo, koje je stiglo zajedno sa sandučićem.

Bilo je od Mladena.

»Dragi Nikola!

Nismo mogli da dođemo za vjenčanje, ali smo cijeli dan, svaki sat, svaku minutu mislili na Vas. Mi bismo rado bili došli, ali nismo imali novaca. Molim te, nemoj Emici ništa o tome reći. Nada to drži tajno, ona ne osjeća oskudicu tako dugo, dok misli, da nitko o tome ne zna. Ja ti isto ne bih o tome pisao, da nam se nije desila neugodna stvar. Htjeli smo vam nešto darovati, ali nismo imali novaca. Onda smo smislili malu prevaru. Mi smo za naše vjenčanje dobili crvenu brušenu vazu, koja nam je stigla polupana. Ja sam pomislio, da se isto tako i na putu do vas mogla razlupati. Tako smo spakovali dragu vazu. Ja sam se kod toga jako žalostio. I u bijesu i uzrujanosti, što nemam dosta novaca, da kupim dar za ljude, koje volim, zaboravio sam upakovati razbijeni gornji dio. Nada ne zna ništa o tome. Ona bi sirotica umrla od stida. Kad sam ja to otkrio, bio je sandučić već davno poslan. Molim te, Nikola, nemoj se ljutiti na nas i nastoj da sve tako udesiš, da Emica ništa ne dozna o našoj prevari. Učini to, molim te Nadi za ljubav. Budite sretni! I mi smo sretni, iako nikad nemamo ni pare u džepu! Tvoj Mladen.«

Nikola je pročitao do kraja i premišljao je.

»Od koga je list?« pitala je Emica, koja se dotle trudila, da otvori sanduk.

»Od Mladena i Nade, ali možeš ga kasnije čitati, najprije ćemo otvoriti sandučić, koji nam Nada i Mladen šalju.«

»Da, požuri se, ja sam jako znatiželjna.«

Nikola je uzeo nož, ali čavli nisu popuštali.

»Moram uzeti čekić...«

Nikola je stavio nož i tukao čekićem po dršku.

»Prokleti čavao!« vikne Nikola i baci nespretnom kretnjom sandučić na pod.

»Isuse i Marijo!« vikne Emica prestrašeno.

Ali nesreća se već dogodila. Sandučić se raspuknuo, a u njemu je ležala vaza u stotinu komadića. Na pismo od Nade i Mladena nije Emica u svojoj žalosti ni mislila, a kad se narednog dana sjetila da pita, nije ga se više moglo naći.

*

Emica je dobila od Nikole novu prekrasnu brušenu vazu iz crvenog stakla, a Nada dobila je od Emice slijedeće pismo:

»Draga zlatna Nado!

Vaza, koju ste nam poklonili, prekrasna je. To mi je od svih darova najmiliji. Svaki dan je punim svježim cvijećem i ne mogu da je se sita nagledam. Hvala ti, mnogo ti hvala. Vi ste jako zlatni i priredili ste nam veliko veselje. Emica.«

»Jadna Emica,« reče Nada, kad je pročitala pismo. »Ona ne će da nam kaže, da je vaza stigla polupana. Ona je tako puna obzira, a mi smo je tako gadno prevarili. Ali veselimo se, da je sve tako dobro prošlo.«

»Da, veselimo se,« pocrvenje Mladen do ušiju.

PROSLAVA BLAGDANA SV. STJEPANA U MADŽARSKOJ obavila se i ove godine 20. kolovoza veličanstvenim tradicionalnim svečanostima. Sv. Stjepan, ugarski kralj, preveo je Madžare godine 995. na latinski obred. U svečanoj povorci na našoj slici vidimo regenta madžarske republike Horthyja (prvi pješak lijevo na slici)



LITAVCI

Napisao Josip Židarić

Daleko na sjeveru od naše države iza Madžarske, iza Češkoslovačke republike i iza republike Poljske mala je državica Litva, kojoj je tek svjetski rat pomogao da se oslobodi ruske vlasti.

Litva je ravnica, u kojoj ima tek nešto humlja. Litavci su po jeziku u bližem rodu samo s Latvijcima ili Lotišima, koji imaju svoju nezavisnu državu republiku Latviju na sjeveru od Litve. Litavci i Latvijci govore jezikom, koji je u bližem rodu sa slavenskim jezicima, ali ni Litavaca ni Lotiša ne brojimo među Slavene.

U Litvi živi oko 2 milijuna i dvjesta tisuća ljudi, ali nijesu sve sami Litavci, već ima među njima i Poljaka, Rusa, Židova i Nijemaca.

Koliko se danas zna, Litavci žive u svojoj zemlji već od pradavnoga vremena i govore prastarim jezikom. Njihov je jezik znamenit u filologiji arijskih jezika po tome, što je u tome jeziku sačuvamo dosta oblika, koji nas podsjećaju na pradavni arijski jezik.

Kad kažemo arijski jezik, treba kazati, što su to Arijci. Tim se imenom zovu različni narodi, koji po boji kože pripadaju u bijeli ljudski rod, a u davnini su ti narodi govorili istim jezikom. Danas se arijski narodi po jeziku dijele u skupove. Takvi su skupovi: Slaveni, Germani, Romani, Litavci s Latvijcima, onda Arbanasi, Grci, Armenci, Perzijci i Indijci. Drugačije Arijce zovu Indoevropljanima i Jafetovcima. Ime je Jafetovci nastalo od imena Nojeva sina Jafeta.

Litavci su poprečno vitki, srednje su visoki ili su nešto viši od osrednje visine. Lica su im ponajviše uska i duguljasta, glave duguljaste, kosa svijetla, a oči modre. Litavci su po tipu dosta čisti Arijci. Po svojoj su ćudi Litavci tihi, mirni i jako šutljivi. Povučeni su u se. Koji su god stranci došli među Litavce, opazili su tu neobičnu litavsku šutljivost.

Litavska je zemlja bila osobito u staro vrijeme puna šuma i jezera, a Litavci su ondje živjeli osamljeni daleko od velikih prometnih cesta. Dugo se nije niko otimao pravo za njihovu zemlju. Već su slavenski narodi bili davno pokršteni, a Litavci su još bili neznabošci. Prije šest stotina godina bila je Litva samostalna država, kojom su vladali veliki knezovi. U zemlji se narod dijelio na veliku gospodu, malu gospodu i na puk. Velika su gospoda zapovijedala manjoj gospodi (vitezovima), a vitezovi su držali puk u ljutu ropstvu. Onda su Litavci pokorili neke zapadne ruske krajeve, pa su naročito Bjelorusi, koji su bili pravoslavne vjere, dospjeli pod litavsku vlast. Ondje su litavski plemići primali pravoslavnu vjeru i pretvarali su se u Bjeloruse.

No godine 1386. (prije 547 godina) udala se Jadviga, kraljica poljska, za litavskoga velikoga kneza Jagjela, koji je bio poganin, a sad se pokrstio i postao je pobožan vladar. Tako je Poljskom i Litvom zajedno vladao kraljevski rod Jagjelovaca. Jagjelo je na krstu dobio ime Vladislav. Onda su se i poganski Litavci pokrstili i primili su katoličku vjeru.

Poslije je propala poljsko-litavska država, jer su je razdijelile Rusija, Prusija i Austrija. Onda su Litavci bili pod vlasti Rusije. Nešto je Litavaca bilo i pod vlasti njemačke države Prusije. Ti su Litavci pod njemačkom vlasti primili protestantsku vjeru.

POD JARMOM FAKIRA

ROMAN IZ INDIJSKOG ŽIVOTA – NAPISALA MARIJA BARRÈRE-AFFRE – PREVEO VOJMIL RABADAN (NASTAVAK)

Gospodin Matial pristane, i tako se prijatelji rastadoše, da se uklone suncu, koje je već pripeklo. Dan su proveli odmarajući se u svojim kabinama, a kad ih je večernja svježina izvabila opet na palubu, odabrali su jedan osamljeni kutić za dogovoreni razgovor. Kako je René još uvijek bio umoran, ponudi otac Stjepko, da će on prvi početi s pričanjem Matialova života.

Izvuče iz džepa omašan svezak papira, natakne naočale i počne da čita... Pored svog misionarskoga rada otac Stjepan se oduvijek rado bavio lijepom knjigom, kolikogod mu je vrijeme dopuštalo, i pisao vrlo lijepe misionarske izvještaje, zato su i ovi njegovi zapisi bili ispričani kićenim pjesničkim stilom, a i čitao ih je zanosno, s čuvstvom, baš od srca k srcu, rekavši, da je to, što će čitati, pravi roman, koji bi mogao nositi naslov: »Dug male Mahally...« Čitavo ga je društvo šuteći pažljivo slušalo, a pred njihovim se očima javljao drugi neki kraj, gdje sunce žeže kao i u Indiji, kraj, kamo ih je također vodila osveta strašnih fakira, žarka Afrika...

II. OAZA SMRTI.

Prve sjene sutona šire ljubičastu maglicu ispod krošanja palmi u oazi. Vitka stabla strše i ocrtavaju se kao nježna siva mrlja na pozadini neba. Ali čini se, da je Sahara preko dana upila toliko blještavog svijetla, da ga je puna još sada u noći, koja dolazi: dok oaza lagano tone u tami, beskrajna pustinja sjaje i dalje čudnom bjelinom, u kojoj kao da titraju sunčane zrake.

Pod stablima dižu se šatori nekog nomadskog plemena, bijele tačke u plavoj polutami. Ali nešto kvari tu tako pjesničku sliku: nema u njoj života, nema ni glaska... Mrtvački muk lebdi nad oazom i nad logorom, koji je u njoj našao zaklon! Ni jedna kobila, ni jedan dromedar (jednogrba deva) nije privezan pokraj vrelâ... Ni ženska pjesma ni udaranje bubnja ne odjekuje iz šatora!... U svijetlom okviru te istočnjačke noći taj grobni muk i ukočeni mir, u kojemu se ništa ne kreće, sjećaju na uklete gradove arapskih pripovjedača, bijele i krasne gradove, kojima su mramorne palače puste, jer ih je Alahova srdžba kaznila, i njihovi su stanovnici zaglavili...

Jedan čovjek, jedan konjanik zaustavio se kod prvih palmi i promatra začuđenim pogledom, nijem i nepomičan, šutljivu oazu... On je zalutao u pustinji i dugo je vrludao gladan i žedan po pješčanome moru. Ali malo prije, baš kad se sunce nagnulo horizontu, Arapin je osjetio, kako je njegov iscrpljeni konj najednom oživio pod njim. Naćulivši uši i ržući veselo Džid je poletio k istoku, a jahač se prepustio vanrednom instinktu svog konja, da ga divljim trkom nosi k nepoznatu cilju.

Čas kasnije veseli krik oteo mu se s usana: tamo dolje, na nebu, po kojem su prve zvijezde palile svoje luči, drveće neke oaze ocrtavalo se čudno izrezuckanim silhuetama.

Ali sada ga je nekakav strah obuzeo pred tim smrtnim mukom. Bijelac Džid striže ušima i drhće, kao da se neka opasnost primiče.

No poglavica plemena Anguda hrabar je i nije nikada uzmaknuo ni pred kojim neprijateljem. Nosi brazgotine od preko dvadeset rana, ali nijedna nije na plećima, jer on nije nikada bježao iz borbe i svi su ga udarci pogodili sprijeda. Ako sada Draid oklijeva pred grobnim mrakom oaze, to je samo zato, jer osjeća, da se nalazi pred opasnošću, koja je možda gora i od smrti.

Najednom se zrakom prolomi dirljiv, isprekidan, grčevit krik samrtne borbe, od kojega se krv u žilama ledi. Odmah neke gipke spodobe izlete iz šatora: čopor šakala, kojima je taj glas omeo zacijelo njihovu groznu gozbu, udari preplašeno u bijeg, a njihovo promuklo i turobno zavijanje razlijegalo se u tami, koja je sve gušća. A strašan krik odjekne opet u noći pun molbe i drhćući od očaja...

Tada Draid sjaše i ostavi konja pokraj potoka, koji je žuborio među cedrovim drvećem. Zatim izvuče iza pojasa oštar handžar i zađe bez straha u oazu. Hrabar je, snažan, pouzdano mu oružje u ruci. Ne osjeća više ni glad ni žeđu ni umor. Leti u pomoć biću koje zove, i ne boji se ničesa, jer je jedan stih iz Korana urezan na oštrici njegova bodeža.

Evo ga pred prvim čadorom. Na ulazu leži ljudsko tijelo šireći odvratan zadah. Jedna mjesečeva zraka prikrade se kroz palmino lišće i osvijetli pomodrjelo lice lešine. Poglavica Anguda pristupi bliže i prigne se,... ali se odmah uspravi kriknuvši sa zgražanjem:

»Kuga!... To je kuga!... Sad razumijem!...«

Dä, bijeli šatori sad su grobovi. Grozna pošast prošla je tuda, od nomadskog plemena ostale su samo lešine...

Tako je mislio Draid, ali se uto oglasi i po treći put očajni zov, koji se ranije čuo, dokazujući protivno. Draidovo srce poskoči u grudima: netko još živi u tome gradu mrtvih!

Vođen tjeskobnim vapajem, koji se javljao s vremena na vrijeme, Arapin pokrije donji dio lica okrajkom burnusa (plašta), da što manje udiše taj okuženi zrak, i prođe kroz logor. Tu i tamo vidjela su se ukočena tjelesa, koja su hijene i šakali već napola oglodali.

Konačno Draid stigne do jednog čadora, oko kojega su u prilično velikim hrpama ležale lešine oružanih ljudi. A ljudsko biće, čije je dozivanje privuklo ovamo Draida, zastenje dugo, kao da je osjetilo, da se pomoć bliži i tako bolno, da su Arapina srsi prošli.

Baklja zataknuta u jedan kut širila je slabo svijetlo i zagušljiv dim po toj prostoriji, koja je zacijelo služila kao tamnica.

U njoj su ležale lešine triju ljudi, modre, napola u raspadanju, a noge i ruke bile su im još uvijek sputane okovima. U dnu šatora strašna se borba vodila između jednog velikog poludivljeg psa i jedne žene, kojoj je ljuta zvijer već okrvavila rame. Nesretna žena klečala je na utabanoj zemlji, kosa joj se rasula, a oči raskolačile od strave. Desna joj ruka pritiskala je na grudi malo dijete, koje je jecalo hvatajući se grčevito majčina vrata. Lijevom pak rukom vitlala je čvorastom batinom nastojeći da obrani čedo od strašnih ralja pseta. Ta borba nije mogla dugo potrajati, hroptavo disanje uboge žene odavalo je, da je njezina snaga pri kraju, a uostalom njezine pomodrjele usne bile su očiti dokaz, da je ona žrtvom kuge. No usprkos svemu majčinska ljubav davala joj je još smjelosti da brani svoje dijete, i snage da od vremena do vremena šalje u noć stravičan krik, koji je privukao Draida.

Pseto osjeti prisutnost novoga neprijatelja i okrene se zakrvavljenih očiju i nakostrušene dlake s gubicom punom pjene. Zgurio se spreman da skoči prateći divljim pogledom kretnje čovjeka. A onda se najednom njegove mišice opružiše, i životinja se obori na Draida golemim skokom, kojemu je vješto izračunala krivulju. Ali u isti mah skotrljala se pred njegove noge, krvava, rasporene utrobe, u samrtnom hropcu. Šape joj još lomataju po zraku, grčevito je zagrizla u zemlju, koja upija rumenu krv...

Slika desno:

CRKVENI KATOLIČKI PJEVAČKI ZBOR U VALJEVU U SRBIJI

Žena je privinula na grudi dijete, koje više ne plače, i spustila se na zemlju tresući se kao šiba na vodi. Smrt smrzava malo pomalo njezine ukočene udove, smrt, koju nesretnica nakon dugotrajnog ropstva pozdravlja kao oslobođenje... Davno je to bilo, kad je Luled, berberski razbojnik, kupio nju i dijete od indijskih gusara, koji su usred pučine napali i zarobili lađu, na kojoj se ona s djetetom vozila iz Indije u Evropu... Kakve sve muke nije odonda poslije pretrpjela?... Odvukli su je kao ropkinju nekog divljega plemena daleko u unutrašnjost Afrike, gdje joj je jedinom utjehom bilo sjećanje na sretnu prošlost, te smiješak i ljubav njezina djeteta.

Njezino dijete!... Njezina kći!... Što će sad biti od nje?...

U taj čas nadvije se lijepo crnomanjasto Draidovo lice, pravilnih i ponosnih crta, nad ženu, koja je izdisala.

»Je te recommande ma fille!« (»Preporučujem ti svoju kćerku!«) izusti ona brzo ulažući svu posljednju snagu u kretnju, kojom je pružila poglavici Auguda drhćuće dijete.

On ostade miran gledajući je pozorno, bez riječi.

»Mon Dieu!« zajeca ona, »On me ne razumije!... Nek se vrši Tvoja volja, a ne moja... Ali, Gospode, ako je moguće, pruži svoje milosrđe do tog nevinog stvora i spasi ga!«

Tada Arapin progovori muklim glasom u rđavoj francuštini, i uboga majka protrne od veselja.

»Ti... Evropejka?... Kršćanka?...«

»Dä,« izmuca zarobljenica boreći se sa smrću, »kršćanka iz Francuske, iz Francuske. razumiješ li?... Spasi,... zaklinjem te,... spasi moju kćerku... Nek te moj Bog blagoslovi radi... tog djela milosrđa!«

Teško dišući žena klone opet na zemlju, a malo krvi procuri joj na usta. Poglavica prihvati dijete, tä ona nije više imala snage da ga pridrži na svojim grudima... Neko ganuće prelije se licem sina pustinje: ta mala tuđinka, koja se tako smireno prepušta rukama Arapina, tako je sitna, krhka, zlatokosa i bijela... Draid klekne:

»Francuskinjo!« reče svečano ispruživši ruku, »Francuskinjo, tvoja kći bit će moja kći. Svi će je ljubiti pod mojim šatorom, a ja ću joj pričati o tebi i o tvome Bogu!«

Međutim se smrt približava brzim korakom. Mlada žena uzdahne:



Slika lijevo:

PAKETI SREBRA ZA AMERIKU

Ovih 9000 paketa srebra šalje Engleska Sjedinjenim Američkim Državama na račun ratnog duga. Njihova vrijednost iznosi pet milijuna dolara. Pod paskom dobro oružane policije bit će prevezeni iz Indije u San Francisko

siroče i skoči na vilovita konja, koji smjesta odjuri, i oni iščeznuše u daljini, kao živi vihor, hitar kao munja, nečujan kao lav u lovu... To je ptica, koja leti, gazela, koja bježi, vjetar, koji klizi pustinjom.

...Na beskrajnoj ravnici, koja se kupa u mjesečevu srebru, oni izgledaju kao fantastična vizija Kentaura, koji na svojim grudima nosi malog anđelka, koji je pao s neba!

»Ah!... Hvala ti...« Pa podigne zadnjim naporom ruku i položi je na čelo pospanog čeda... O posljednje milovanje majke na samrti, kako u isti mah blažiš i razdireš srce!... Ti si svečano kao blagoslov, tužno kao »zbogom« na rastanku, puno ljubavi kao cjelov, puno boli kao žrtva — sve si to ti, posljednje milovanje majčino, i ti obuhvaćaš čitavu golemu gorčinu slomljena srca i ujedno čitavu radost besmrtne duše, koja se nada!...

...Baklja se ugasila prosuvši pregršt iskara...

...U isti mah ugasnuo je i život u tome ledenom tijelu, u tome milovanju majčinske ruke...

Blijedo svijetlo mjesečevo uvuklo se pod šator i zalilo srebrom ukočeno tijelo. Poglavica Anguda prekrsti pobožno beskrvne ruke na prsima pokojnice. Ali uto na njezinu prstu bljesne u mjesečevu traku zlatan prsten. Draid skine oprezno taj prsten, da dijete bude kasnije imalo posljednju uspomenu svoje majke, zatim pokrije lešinu starim smeđim plaštem, koji je ležao negdje u kutu, pa izlđe s djetetom na grudima iz tog šatora, kroz koji je prošla smrt. Punim plućima udahne svježi noćni zrak. Kroz guste skupine naranača i palmi povrati se k obali potoka, gdje ga Džid dočeka hrzanjem prepoznavši gospodara.

Konj se napojio hladne vode, odgrizao je nekoliko mladih pupova i dovoljno se odmorio, pa kopka nogama nestrpljiv da krene dalje. Sad se i Draid napije dugim gutljajima, a onda opere lice i ruke poprskane krvlju. Kroz to vrijeme položio je dijete na travu, i ono spava i dalje smiješeći se nekome snu.

Sin pustinje zagleda se u nebo i u zvijezde: malo pomalo snašao se i orijentirao. Uzme dakle

III. U LOGORU ANGUDA.

Doklegod seže pogled, nižu se hrpe palmi, cedrovih i narančinih stabala izmjenjujući se sa skupinama kao snijeg bijelih šatora. Tu i tamo vidiš vrela, kod kojih žene ovijene dugim koprenama pune svoje amfore; šumne male slapove među pećinama obraslim divnom vegetacijom; velike sagove visoke trave, po kojima poskakuju konji; guštare aloja, kaktusa i povijuša, iz kojih se izvijaju stabla banana s golemim lišćem. A sve to oživljuju razni zvukovi logora: hrzanje konja, tanki glasovi žena, jednolično pjevanje djevojaka, što tucaju »kuskus« (ječmenu kašu), krештav smijeh čopora polugole djece, koja se kupaju i prskaju u prirodnom bazenu, gdje je bistra voda oivičena bujnim perunikama...

Neka mlada žena ogrnuta raskošnim svilenim plaštem živih boja izlazi laganim korakom iz logora, koji bruji kao golema košnica. Zastaje časak na obali potoka i promatra djecu, sluša njihov bistri smijeh, koji pršti kao vatromet veselja.

»Haik« od prozirna muslina slabo krije zagasito bijelo lice ponosnih crta, kojemu se može prigovoriti samo to, što je previše pravilno. To lice mlade žene ozbiljno je, gotovo strogo. Ali u ovom času smiješak ga razblažuje, a oči blistaju vlažnim sjajem pod resama svilenih trepavica. Lijepa Arapkinja ne promatra više igru djece: njezin se pogled upiljio u daljinu, u neku sitnu crnu točku, koja raste i približuje se naglo. Kći Anguda nije se prevarila: tamo dolje primiče se konjanik, i njegov konj diže guste oblake pustinjskog pijeska! To je Draid, nestrpljivo očekivani njezin brat i ljubljeni poglavica plemena!... Mlada žena pljesne rukama i klikne visokim zvonkim glasom, koji jeka oaze ponovi i učini neobično jakim.

(Nastavit će se.)

U potrazi za lijepim pogledom

Iskustvo jednog neplaninara

Ako jednom u Dalmaciji — kao pravi kontinentalac — nabiješ noge morskim ježevima, opržiš leđa suncem, pokvariš želudac ribama na ulju i izgubiš san zbog ujeda komaraca, onda ćeš drugiput provesti svoj odmor u planinama. Tako se desilo, da sam se i ja našao na Črnom Vrhu, dva sata hoda iznad Jesenica, na prekrasnim obroncima Karavanskih Alpi. Tu je sve drukčije nego u našim dolinama: drugi kraj, drugi ljudi i drugi način života — sve je ovdje jednostavno, zdravo i prirodno. Tu nijesmo našli nijedne lastavice, nijednog vrapca, nijedne vrbe. Posve drugi pogledi pružali su se našim očima: alpske livade sa mekom travom i različitim ljekovitim biljkama, obronci pošumljeni jelama, borom, smrekom, bukvom i arišem. Po zavijucima iznenađuje nas po koje hladno, bistro vrelo, a iza starih panjeva smiju nam se gotovo buketi jagoda i zdravih borovnica. Malo poviše pružaju se pred očima gola brda sa pećinama i različitim provalijama. Tu je kraljevstvo orlova i divokoza. Svom okolicom vlada dostojanstveni mir, svježina, zdravlje.

Pred nama se izdižu gorostasi Karavanki i Julijskih Alpi: čelavi Stol, zatim Golica, Krlatica, ponosni Triglav, okićen snijegom, pa bledska brda i strma Mužaklja. Po većim vrhuncima nalaze se planinarske kuće, gdje se nalaze žigovi, koje posjetioci udaraju na razglednice, da se mogu kasnije podičiti svojim planinarskim pothvatima. Na klisurama cvjeta zamamni rododendron. Vrhovi se ljube s oblacima. Pa koga ne bi mamila želja u taj planinski raj!

U tom, eto, kraju probudio se i u meni planinski duh. Ja sam, doduše, došao u gore u bijelim hlačama, sa lakim sandalama, bez štapa i ruksaka, ali u susretljivoj okolini brzo se našla planinarska oprema, pa se jednoga jutra zaputim sa ženom u društvu veoma ugodne obitelji jednoga slovenskog profesora iz Kranja na Golicu, 1856 met. visoko. U naprtnjaču nisam zaboravio staviti spavaće košulje, papuče, toaletni pribor, čitavu smočnicu hrane i napitka, ručnu apoteku i sve druge stvari, što ih nosi sa sobom onaj, koji se prviput našao u ulozi planinara.

Četiri je sata izjutra. Zbogom, lijepi sanče, ja odlazim u planine! I pun nada, natovaren ko magare, krenem s ostalim društvom na put. Jutarnji prizor bio je nezaboravan: alpsko rumenilo nahukalo je bijele visine Triglava, svuda je bio mir, svježina kao da sve kliče: sursum corda! Stupamo naprijed, zaustavljamo se kod lijepa vidika, kod krasnog cvijetka, kod mirisne jagode. Nezgodno je, da je uberem, jer mi naprtnjača poremećuje ravnotežu, ali ipak sagibam se. Uspon postaje sve strmiji. Mi jujuškamo, da se glas odbija od susjednih stijena i odjekuje po nekoliko puta. Kako je to divno verati se po planinama! Pod remene naprtnjače podmećem rupčiće, jer su se oni odviše upiljili u ramena, a uspon je sve strmiji. Naša se karavana razasula po stazama, a ja sam zadnji. Hoću da se užijem ljepote vidika, usput berem krasno cvijeće, kojega imadem već čitav buket i brišem znoj. Lijepo je planinarstvo samo treba ustrajnosti. Sunce sve više pripiče, mi se sve više uzdižemo i ostavljamo iza sebe zašumljene krajeve. Putovi su zarašteni travama, što su ispremiješane kamenjem. Treba dobro paziti, kuda se stane, da se kamen ne odroni. Iz ruksaka popio sam već sav čaj, za jelo nemam teka.

U daljini vidimo već planinarsku kućicu. »Još je samo pola sata do nje«, kazaše mi. Taj »samo« malo me lecnuo, jer moja naprtnjača upravo me sadistički mučila, sunce je žešće pripicalo, uspon je bivao sve strmiji, put sve kršovitiji. Ali išao sam naprijed, da uživam odozgo vidike... Osjećao sam, da je moja naprtnjača silno velika, a ja upravo neznatan. Dosta sam zaostao i čuo sam. kako gore, u kućici, naše društvo veselo pjeva. Uprem sve sile da prođem još nekoliko užasnih strmih provalija. Vrtoglavica me hvata, sav se pretvaram u nožne mišiće, samo da stanem što stalnije i da se ne oskliznem. Gledam samo pred sebe, jer kad bih svrnuo okom na one krasote u provaliji od kojih 800 metara, nikada ne bih više ubrao nijedan rododendron. Sve su krasote za me mrtve, naprtnjača postaje čitavim brdom, ja se osjećam sitnim kao slamka, ali doplazim do kuće.

»Kako je«, pita me veselo društvo, a u prizvuku osjećam neko saučešće.

Ja im odvratim samo riječi, koje je stvorio dobri narod toga kraja:

»Gora ni nora (luda),
onaj je nor,
ki gre gor!«

Za te riječi bio sam toga časa narodu veoma zahvalan.

I. H.



Slika desno:
PRAKTIČNA MODERNA SPORTSKA HALJINA

Iz uspomena

Napisala Zdenka Jušić-Seunik

Stignuvši kući sva usopljena od žurnoga hoda uđoh najprije u svoju sobu, da se preodjenem. Znala sam, da ću biti prekorena radi zakašnjenja, koje se kod nas nije trpjelo, ali to nije smetalo mojem dobrom raspoloženju. I pohrlih veselo da se javim roditeljima. Ipak se pred vratima blagovaonice načas zaustavih. Srce mi je udaralo nešto uznemireno, makar si i nisam bila svijesna, da sam što pogriješila. Otvorih tiho vrata, da me odmah ne primijete, i uvukoh se na prstima u sobu. Lagano, oprezno, ipak kao krivac.

U sobi nije gorjelo svijetlo i samo vatra u peći osvjetlivaše prostoriju. Obasjani tim nemirnim svijetlom sjedili su kraj stola prostrta za večeru otac i majka. Obadvoje zamišljeni i nekako sjetni. Htjela sam pristupiti bliže da ih pozdravim i zagrlim u nekoj velikoj nepomućenoj sreći bezbrižne mladosti, što je klicala u mojim grudima i tražila oduška. Bila bih mogla skočiti i zapjevati najsretniju pjesmu, što je imade, jer mi sve izgledaše tako lijepo i milo — cijeli svijet.

Ali se ne maknuh s mjesta. Zašto šute roditelji i ne miču se? Zar ih je zadesio kakav jad?

Odlučih da prekinem tu šutnju i da trgnem ljude obamrle u ovoj osamljenosti. Da unesem među njih glas života. Da ih probudim.

Ali u taj čas otac podigne glavu i njegov mukli glas zamnije u tišini.

»Mislim, da bismo već mogli večerati, majko. Kasno je.«

A majčin glas sa prizvukom plahe molbe odgovori tiho:

»Pričekajmo još malo. Još koji časak. Sigurno će se skoro vratiti.«

»Ne ću da dulje čekam,« začuh opet očev razdraženi glas. »Ne razumijem uistinu, kako je ne možeš priučiti, da ne odlazi uvijek od kuće. Društvo, drugarice, sastanci... Uvijek jurnjava za nečim. Uvijek nemir...«

Jači plamen vatre obasjao je njegovo mračno lice. Majka položi ruku na njegovo rame i milo se nasmiješi.

»Ne ljuti se, dragi! Ta i mi smo nekad bili takvi, treba da se sjetiš. Nismo provodili život kao sada, smireno, bez zahtjeva, zadovoljni s ovim, što jest. Bilo je i za nas doba nezaboravno i krasno, kad je u nama vrila snaga, rađale se skupine osjećaja, koje je vrijeme tek pročistilo, težnje i predodžbe, na koje je budućnost imala da odgovori. I kasnije, makar što došlo, čovjek se rado sjeća onih dana i blagosilje ih.«

Kako je govorila sigurno i toplo! Koliko razumijevanja, ljubavi i srca titralo je u jednostavnim onim riječima, koje zaroniše u minulo doba, zagrabiše u obilje nježnih, dragocjenih fragmenata, koji sačinjavahu zbirku jedne ženske mladosti, donesoše na površinu u jednom uzdahu, u jednom šaptaju i smiješku sunčani pozdrav, njegov žar i slast milovanja njegova.

Ja se maknuh. Jedan stolac sruši se štropotom.

»Tko je ovdje?« trgne se otac. »Jesi li čula, neko je ovdje.«

Ja se izvukoh iz kuta i pristupih bliže.

»Već sam dulje vremena ovdje,« priznadoh iskreno, »ali nisam htjela da se javim... Volim se stisnuti u polumraku i uz pucketanje drva u peći, dok vani zviždi vjetar, slušati lijepe priče. Sretna sam, kad čujem, kako udara jedno srce jednako kao i moje, pa razumijem, što mi veli i što ne će ili ne može da mi reče. Volim, kad ugledam u zrcalu jedan lik, koji me ne kara, ne ljuti se na mene, prašta mi, kad štogod i skrivim, i ne čudi se, ne ispituje mnogo, jer u meni prepoznaje sebe, kao što i ja vidim, da je to moja slika, moj pokret i pogled, moja radost i žalost.«

Otac se međutim digao i zapalio lampu. Je li me uopće tko slušao, kako snatrim?

»Pričaj!« nastavih ja usrdno majci. »Neka se čuje, što ćeš ti reći. Pričaj o sebi malo, spomenut ćeš i mene. Sve kaži, kako je ono nekada bilo, mi te ne ćemo prekidati... Jedna čežnja bez uzroka, koja hoće ispunjenje, zar ne? Misao, što lepršа poput zastave, želja, što juri bez granica ogromnim prostorima, koji nemaju kraja. Lutanje i traženje sebe, nemirno, grozničavo...«

»Dosta je!« upade otac u moje monoliziranje. »Što je to, do bijesa, i kamo to vodi? Kakve su to besmislice i brbljarije, što ti govoriš?«

Ušutjela sam ne usuđujući se da protuslovim. Ali majka je prišla ocu, i oni se pogledaše. Tiho je ona prozborila, a otac je potvrdio. Nisam čula, o čemu se radi, no ipak sam osjećala, da sve razumijem.

»Evo naša mladost!« bila je kazala majka, direktno ili u drugim riječima. »Čuješ li pulsiranje naše krvi, što gori stotinama plamenova, razumiješ li propinjanje mladenačkih ideala za kristalizacijom i održanjem svojim? Vidiš li pogled, što istražuje i bludi svjetovima mašte ne upravivši se još na zemlju, po kojoj se hodi, na zbilju, u kojoj se živi — opažaš li pitanje, koje hrli s njom na svakom koraku, drhtavo, nemirno — veliko i odsudno za nju, kao što je nekad bilo za nas. Nama je to prošlo — mnoge su iluzije propale, umjesto smijeha kapnula je često suza, ali uspomena živi i evo je tu pred nama: naši snovi i naša sreća u njoj su utjelovljeni i sve se to obnavlja, živi dalje i ne propada.«

Zar je majka to govorila ocu? Ne — ona je izustila samo nekoliko riječi, moguće i posve običnih, ali šutnja je pričala umjesto nje, i ja sam u njoj to čula, pa nesamo to nego još i više.

»Razumijmo je i pomozimo joj, koliko možemo!« čula sam spominjati i okrenula sam se, odakle je dopirao dobri glas. I začudo, zlovolje je nestalo s očeva lica, oni me promatrahu vedro i toplo... i sa štovanjem prinesoh njihove ruke na svoje usne.

SVJETSKI DOGAĐAJI

„DJELO NARODNE OBNOVE“ U AMERICI

Početkom mjeseca ožujka ove godine postao je gospodar »Bijele kuće« u Washingtonu Franklin Delano Roosevelt, kandidat demokratske stranke. Sjedinjene Države dobile su u njemu novoga predsjednika, koji na to mjesto dolazi poslije sjajne izborne pobjede nad dotadanjim predsjednikom Herbertom Hooverom.

Vladavina republikanskog predsjednika Herberta Hoovera počinje god. 1928. Tada riječ »kriza« još nije bila tako popularna. Predsjednik Hoover navijestio je čitavom svijetu, da će pod njegovom vladavinom u Sjedinjenim Državama nastupiti dani »vječnog prosperiteta«. Međutim se te nade nisu ostvarile. Kroz četiri godine broj nezaposlenih dostigao je strašnu množinu od preko 20 milijuna ljudi. Na burzama su zaredale panike. Pad vrijednosti bio je upravo strašan. Propadale su milijarde u jedan dan. I onaj posljednji Amerikanac uvidio je, da su riječi »vječni prosperitet« bile samo fraza. Zato se svi odvraćaju od inžinjera i privrednika Hoovera i obraćaju se Rooseveltu, koji je obećao kontrolu kapitalista i pomoć radnom narodu.

Franklin Roosevelt je sretna narav. To je čovjek, koji se i u najtežim prilikama smije i time podiže povjerenje u čitavoj Americi. On s puno pouzdanja gleda u budućnost i kad je preuzeo vlast, započeo je s čitavim nizom novih zakona. On ukida zabranu točenja piva, uvodi kontrolu banaka, snizuje vrijednost dolara i time odmah podiže cijene, što je značilo spas za farmere, zasniva velike javne radove za pomoć neuposlenima... To su sve bile mjere, koje za Sjedinjene Države znače nešto slično revoluciji. Koliko li je samo tinte i riječi potrošeno na obranu prohibicije (zabrane alkoholnih pića)? Roosevelt ukida prohibiciju jednim potezom pera. Do tada američka vlada, koja je vjerovala, da će se prosperitet sam po sebi opet pojaviti, nije uopće niti vodila statistiku o nezaposlenosti. A sada Roosevelt najedamput govori o nezaposlenosti i nastoji pomoći nezaposlenima! Prije toga nitko se nije usudio dirnuti u svemoćne miljardere, koji su bili stvarni gospodari Amerike, a Roosevelt najedamput izvodi pred sud najbogatijeg bankara i gospodara svih osiguravajućih društava svijeta John Pierpont Morgana radi utaje poreza!

Ali Roosevelt je i sam uvidio, da sve to nije dovoljno. Tim mjerama može se doduše učiniti mnogo dobra, ali treba temeljitih izmjena, da se povrati život u obamrlo američko gospodarstvo. Zato Roosevelt traži od kongresa i senata izvanredne punomoći za godinu dana. Oba doma pristaju na te punomoći, po kojima je Roosevelt postao pravi diktator USA.

Pritajena daha očekivali su Amerikanci, što će sada učiniti Roosevelt. I jednoga dana on se javio dugim proglasom na američki narod. U tome proglasu pozivlje on sav narod, da vjeruje u svoju snagu i da svim silama podupre predsjednika. On doduše ima vlast, ali državna vlast je nemoćna bez potpore građana. Zato očekuje, da će građanstvo to shvatiti i da će ga poduprijeti u velikom djelu narodne obnove. Zatim najavljuje, da osniva »National Ricovery Act« (»Djelo narodne obnove«) za pomoć industriji i poljoprivrednicima (farmerima). Po njegovu mišljenju sve zlo dolazi od preniskih cijena. Farmeri prodaju u bescjenje svoje proizvode, a radnici primaju male nadnice i zato nemaju novaca da kupuju. Radi tog općeg siromaštva strada trgovina, strada industrija. Zato treba povisiti cijene. To će se postići na taj način, ako se radnicima dade viša plaća i ako se podignu cijene seljačkih proizvoda time, što će biti oborena cijena dolara i što će biti uvedene »najmanje cijene«. Osim toga će se sniziti radno vrijeme, kako bi bilo uposleno što više radnika, a k tome će se poduzeti veliki radovi na račun države.

»National Ricovery Act« ima dva odjela, jedan za poljoprivredu i drugi za industriju i trgovinu. Taj odio za industriju i trgovinu razvio je veliku aktivnost. Odmah je izrađen »zakonik rada«, koji nije obvezatan, ali se zato vodi velika propaganda za njegovo prihvaćanje. Taj zakonik obvezuje poduzetnika, da radnicima plati najmanje 40 centi (1 dolar 100 centi) na sat, a radni tjedan ne smije biti dulji od 35 do 40 sati. Onaj, tko dobrovoljno prihvati taj zakonik, dobiva znak »plavog orla«. U novinama i radiju vrši se velika propaganda, da se kupuje samo kod poduzeća sa »plavim orlom«. Osim toga vode se pregovori sa svakom vrstom industrije i to s radnicima i s poslodavcima. Između radnika i poslodavaca sklapaju se ugovori, t. zv. »karte rada« koje predlaže vlada, a u kojima se određuje visina nadnice i trajanje radnog vremena. Radnici i poslodavac obvezuju se, da će uzajamnim sporazumom riješiti sve sporove, koji nastanu iz posla. Štrajk je isključen. Na taj način te »karte rada« postaju ustanove slične onim korporacijama, koje traži papa Pijo XI. u svojoj glasovitoj enciklici »Quadragesimo anno«. Mnogi misle, da će Roosevelt kasnije ove korporacije i uzakoniti.

Protiv Roosevelta digao se sav kapitalistički svijet, koji još vjeruje u to, da gospodarski odnosi ostaju privatna stvar radnika i poslodavaca i da se nitko nema prava uplitati u te odnose. Bilo je mnogo zlogukih proroka, koji su Rooseveltu proricali neuspjeh, ali dosada njegova akcija sjajno napreduje. Svatko mora tom velikom prijatelju ispaćenog radnog naroda željeti uspjeh. O. N.

Gandhijevo gladovanje

Najveća engleska kolonija jest Britska Indija, koja ima preko 5 milijuna četvornih kilometara površine i preko 350 milijuna stanovnika, od kojih je oko 77 milijuna muslimanske vjeroispovijesti, a ostali su skoro svi, osim nekoliko milijuna kršćana, brahmanske vjeroispovijesti, glasovite radi svojih kasta. Te kaste priječe, da se stvori jedinstven narod. No uza sve to ipak je nacionalni pokret u Indiji dosta jak. Na čelu toga nacionalnog pokreta nalazi se Mahatma Gandhi, koji je širokoj publici više poznat radi svog isposničkog izgleda (težak je tek nešto preko 40 kilograma) i svoje koze, sa kojom je lanjske godine doputovao u London, nego radi svoga rada. U tome sitnom čovuljku nalazi se jak duh i veliko srce, koje želi osloboditi svoj narod od vlasti tuđina.

Gandhi je već davno započeo čitav niz demonstracija protiv Engleza. Još se sjećamo, kako je on pred dvije godine »pravio sol« i zato bio zatvoren, jer je sol u Indiji kao i kod nas dr-



Slika desno:

PREDSJEDNIK AMERIČKIH DRŽAVA ROOSEVELT (X) MEĐU RADNICIMA

žavni monopol. Iza toga je počeo propagandom protiv engleske robe. Kasnije je počeo svoj glasoviti post za prava onih najbjednijih Indijaca, koji su izvan svih kasta i zovu ih parije ili »nedodirljivi«, jer ih se nijedan pripadnik kasta ne smije dodirnuti, da se ne onečisti. Tako je eto okrutna ta brahmanska vjera prema onima najslabijima.

Gandhi je nedavno započeo novu akciju »individualne neposlušnosti« protiv engleske vlasti te je isti dan bio uapšen. Kad je u zatvoru protiv njega primijenjen strogi postupak i kad je vlada tražila da se odreče svoga pothvata, on je započeo post gladu i 23. kolovoza nakon osam dana posta pušten je na slobodu.

Nešto je čudan ovaj način Gandhijeve borbe postom. Doduše, to često prakticiraju politički kažnjenici: dobro je poznat na primjer slučaj Irca Casementa, koji je gladovao preko 70 dana u znak protesta protiv Engleza. Ali Gandhijev post ima i vjersko značenje. To je dio brahmanskog vjerovanja. U Indiji se gladovanjem služe mnogi i vrlo često, jer ako netko gladuje radi neke nepravde i umre od gladi, tada je onaj, tko je krivac te smrti, proklet — i nijedan ga Indijac ne će niti pogledati. Zato u Indiji vjerovnik, ako znade, da njegov dužnik može vratiti dug, a ne će da ga vrati, ne tuži dužnika sudu nego jednostavno sjedne pred njegovu kuću i tu posti. Na taj način dobiva svoj novac, jer nijedan Indijac ne će dozvoliti, da netko radi njega umre. Englezi to dobro znadu. Ako Gandhi umre u zatvoru, tada će to prokletstvo pasti na englesku vlast, a time inače dosta mirna Indija može postati poprište teških događaja.

Gandhi to znade i zato se u posljednje dvije godine već treći put služi tim sredstvom (postom) — i svaki je put uspio. O. N.

JE LI VAM POZNATO?

1. Tko je u Dubrovačkoj republici prvi otvorio prave škole?
2. Gdje i kada su u Hrvatskoj bile osnovane prve visoke škole, akademije?
3. Tko je izobrazio prve pomorske časnike Rusije Petra Velikoga?
4. Ima li Islandija sveučilište?
5. Tko je »češki Ahil«?
6. Kako je upravo razdijeljena Čehoslovačka republika?
7. Što su struge?

ODGOVORI NA PITANJA IZ PROŠLOGA BROJA

1. Papa je Eugen IV. (1431.—1447.) bio imenovao hvarskoga biskupa Tomu Tomasinija poslanikom Svete Stolice »u kraljevstva Hrvatske i Bosne i sve zemlje podložne dragom sinu, plemenitom mužu Stjepanu, velikom vojvodi spomenutoga bosanskog kraljevstva«, naime, u Bosni. Tomasini je na ovome položaju ostao sve do pada Bosne. Umro je u Hvaru 1466.

2. Španjolac je Nikola Bobadilla prvi isusovac, koji je došao u hrvatske zemlje. On se 1560. iskrcao u Dubrovnik. Te je godine dubrovačka vlada zamolila pâpu, da im ga ostavi i pošalje u Dubrovnik još nekoliko Isusovaca. Bobadilla je govorio savršeno hrvatski.

3. Osnutak je Pharosa po Grcima Paranima, u blizini današnjeg Staroga grada na otoku Hvaru, prvi zabilježeni povijesni događaj o današnjoj domovini Hrvata. Naseobina je osnovana 385. prije Isukrsta pod zaštitom sirakuškog tiranina Dionizija.

4. Njemačka je plemena ujedinio franački kralj Karlo Veliki (742.—814.), pa ih nazvao skupnim imenom »Diot«, što u staronjemačkom jeziku znači »narod«. Po tome se Nijemci prozovu »Deutsche«, naime, što narodu pripadaju.

5. Glavica na stupu, što se razvio u Rimu za doba careva zove se »rimska glavica«. Prvi je put upotrebljena na Titovu slavoluku u Rimu.

6. Talijanac je Mlečanin Marko Polo (starinom Dalmatinac) (1259.—1323.) prvi donio u Evropu vijesti o Japanu.

7. Alasku su 18. listopada 1867. za 7,250.000 dolara kupile od Rusa Ujedinjene Države Amerike. M. T. M.

ZDRAVLJE

DOMAĆI LIJEKOVI

Za čišćenje krvi preporuča se mlada kopriva kao varivo priređena.

Protiv reumatizma preporuča se bolesno udo natrti svaki dan po nekoliko minuta svježom koprivom.

Protiv grčeva 1 žlica komovače prokuha se u mlijeku 5 do 10 minuta, onda se pije što toplije može. Grčeva nestane za kratak čas.

Crveni luk kao lijek. Osim za hranu i začin upotrebljava se crveni luk i kao lijek. Njegov sok je vrlo dobar lijek proti bradavicama i žuljevima, a dobiva se na ovaj način: Glavicu crvenog luka metni u dobro vinsko sirće (ocat). Poslije 3—4 sata izvadi je, prereži po sredini, oljušti i privij na kurje oko ili bradavicu. Opetuj to više puta. Žulj će uslijed toga omekšati, a onda ga se dade lako skinuti. Vele, da je crveni luk izvrsno sredstvo protiv opadanja kose. Istari nekoliko puta glavu sokom crvenog luka. Kosa ne će, ne samo opadati, nego će porasti nanovo. I protiv pčelinje žaoke upotrebljava se s uspjehom.

Protiv štucavici. Ako te napada štucavica, uzmi na grumen šećera nekoliko kapi dobrog sirćeta, pa pojedi, i proći će ti.

Nazeba na nogama. Za liječenje nazeba na nogama vrlo je dobar lijek hladna voda. U večer, prije nego legneš, uzmi platnenu krpu, složi je četverostruko, umoči u vodu, onda ožmi i privij je na ozebinu, a preko te krpe zamotaj suknenu krpu. Ovo opetuj tri do četiri večeri, i nazeba će ti proći. Isto tako valja raditi i onda, kada se nazeba raspucala ili kad se već počela gnojiti.

Kako se iz oka vadi trun? Kad ti se što utruni u oko, kapni u oko, ako imaš malo fina čista ulja. Ulje će ti za kratko vrijeme trun iz oka isprati, a ti ne ćeš pri tome imati nikakvih boli.

Upliv povrća na zdravlje. Mrkva (merlin) podražuje tek, zelena salata i krastavci rashlađuju, češnjak pospješuje kolanje krvi i izlučivanje pljuvačke. Kod slabih je ljudi crveni luk izvrsno sredstvo probave. Špinat i mašlačak povoljno djeluju na živce. Šparga čisti krv. Celer koristi živcima i ublažuje trganje i bolove u zglobovima. Osim toga ima u tom povrću dosta željeza, pa je to veoma korisno za život i zdravlje čovjeka. Tko hoće celera uzimati kao lijek, najbolje je da svaki dan po malo uzima celerovog korijena i lišće, koje se je prije osušilo.

Ofuriš li se vrućom vodom i opržiš, bol ćeš tako ublažiti, da opečeno mjesto namažeš bjelančevinom od jajeta. To se onda zavije. Taj je lijek bolji od svakoga drugoga, a u svakoj je kući pri ruci. L. L.

Razni domaći lijekovi. Tko ima laki prolijev, neka pije čaj od metvice ili od orahova lišća. — Tko se osjeća neugodno, ili tko dobiva želučane grčeve, mora piti čaj od titrice (kamilice). — Slaba upala vrata uspješno se liječi grgutanjem sa žalfijinim čajem. No laka se prehlada grkljana, dušnika i pluća ponajbolje liječi sljezovim čajem. Jača se prehlada uspješno liječi bazgovim čajem, ali se ovaj mora popiti u krevetu i to što toplije. — Tko nije pri teku, neka pije čaj kalmusov, ili čaj od kičice (Tausendguldenkraut). Ti čajevi djeluju još bolje, ako su zaslađeni čistim, vrcanim medom. I. S.

RUČNI RAD

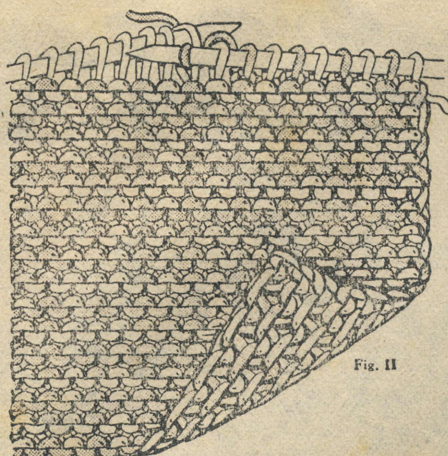


Fig. II

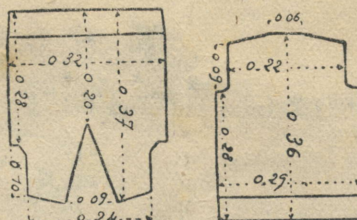




Fig. I



Pleteni pulover za četirigodišnjeg dječaka

Ovaj pulover radimo u dva tona.

L e đ a. Sa tamnijom vunom počnemo na 70 očica i radimo jednu očicu pravo, jednu naopako (Sl. I.), dok dobijemo duljinu od 5 cm. Zatim uzmemo svjetliju vunu, opletemo jednu očicu pravo, drugu očicu prihvatimo, kao da ćemo plesti naopako, ali je ne opletemo, opet pravo, prihvatimo slijedeću i t. d. do kraja retka. U slijedećem redu pletemo pravo sve očice. Zatim radimo kao prvi red sa tamnijom vunom, ali očice pletemo obratno nego tamo. Slijedeći red opet sve pravo (Sl. II.). U svaka dva reda mijenjamo boju i moramo paziti da one očice, koje opletemo, i one, koje samo premjestimo na iglu, radimo u svakom redu naizmjence. Kad dobijemo duljinu od 28 cm, završimo 7 očica sa svake strane za izrez oko ruke i nastavimo plesti ravno, dok nemamo 37 cm. Zatim završimo ramenice u koso, tako tri puta uzmemo zajedno po 7 očica, a ono, što ostane u sredini, također završimo.

P r e d n j a s t r a n a. Radimo 5 cm pojasa kao kod leđa, i zatim 15 cm prema slici II. Zatim razdijelimo sve očice u dva dijela. Radimo samo jedan dio i oduzimljemo po jednu očicu od sredine za izrez oko vrata u svakom četvrtom redu. Na 28 cm od početka završimo 7 očica za izrez oko ruke i zatim pletemo tu stranu posve ravno, dok sa strane vrata i dalje oduzimamo. Kad imamo duljinu od 38 cm, završimo po 7 očica tri puta redom. Drugu stranu radimo slično ovoj.

Zatim sašijemo strane i ramenice i obrubimo izrez oko vrata i ruke uskom prujom. I. M.

NAGRADNA ZAGONETKA ZA RUJAN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
19	20	21	22				23	24	25	26

Slogove: CI — ČA — DOB — JI — KA — KO — LI — MI — MI — MO — NE — NI — NI — NJU — O — PO — SA — SLI — SPRE — SU — ŠLJE — TI — TO — U — VA— ZAM treba u gornji lik tako staviti, da skupa povezani daju jednu izreku prvoga predsjednika Francuske republike o katoličkoj religiji. Da olakšamo rješenje donosimo ovdje značenja pojedinih slogova, a ta rješena značenja valja onda samo unijeti u gornji lik:

Od 5—1 = stupica
6—7 = bosanska rijeka
21—24—11—19 = koji se misle.
17—12 = domaća životinja (dativ)
10—3 = dragi; voljeni
9—2 = u taj čas, tada
15—25 = magarci
20—4 = ljudi, koji kroje pravdu
26—13 = mađžarska rijeka
14—18 = koji su od mene
16—18 = žen. ime i ruska rijeka
22—23 = stari.

Među odgonetače bit će podijeljeno dvadeset i pet romana. — Odgonetku treba poslati do 25. rujna, a uz nju priložiti i jednu adresu, na koju se može slati »Obitelj« na ogled.

Ilustrovani tjednik „Obitelj“ izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj'' izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji'' Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji'': Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj'' se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.



BEZ MNOGO TRUDA RAZUMAN SELJAK JEDNOSTAVNIM STROJEM ŽANJE DOZRELO ŽITO NA SVOJIM NJIVAMA

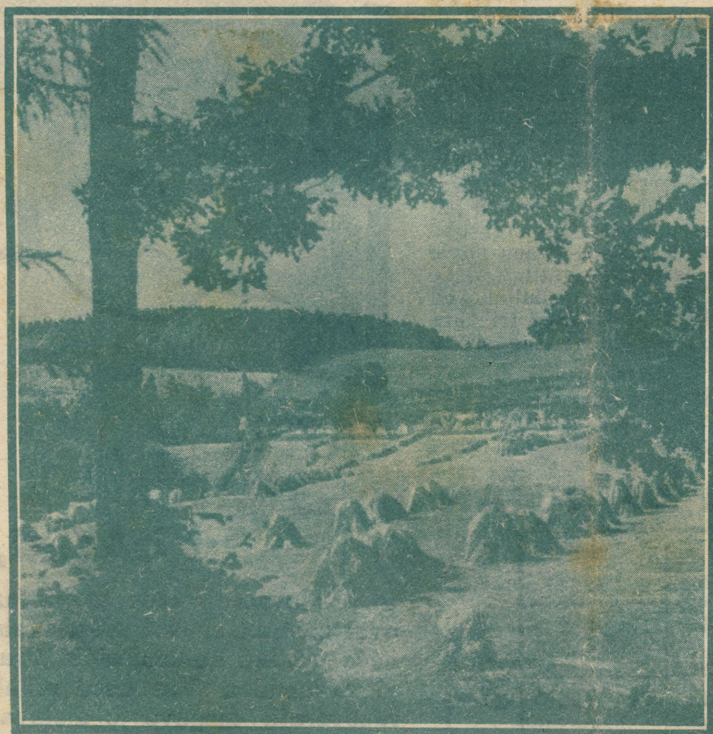
ŽETVA

NA NAŠIM NJIVAMA

Dolje:

VRŠIDBA PŠENICE U SELU DRAGANCU KOD ČAZME

Danas se i to radi mašinom, a pri tom poslu uvijek se okupe i pomagači i gledaoci, kako to prikazuje naša slika.



SNOPOVI ŽITNI PRIKLONIŠE GLAVE JEDNI DRUGIMA I KAO DA SE U SKUPINAMA O NEČEM VAŽNOM DOGOVARAJU





BOG JE BLAGOSLOVIO TRUD SELJAKA I DAO MU DA MOŽE SA ZADOVOLJSTVOM PROMATRATI NEPREGLEDNE SNOPOVE DOZRELIH ŽITARICA